

Załączniki do rozporządzenia Ministra Infrastruktury
i Budownictwa z dnia 4 marca 2016 r. (poz. 280)

Załącznik nr 1

SZCZEGÓŁOWY PROGRAM SZKOLENIA DLA OSÓB UBIEGAJĄCYCH SIĘ O UPRAWNIENIA
DO KIEROWANIA POJAZDAMI SILNIKOWYMI, MOTOROWERAMI LUB TRAMWAJAMI

**I. Szczegółowy program szkolenia teoretycznego dla osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania
pojazdami silnikowymi, motorowerami lub tramwajami**

Lp.	Dział	Temat		Uprawnienie
1	Zasady i przepisy służące bezpiecznemu poruszaniu się pojazdem po drodze publicznej	1.1	Znaki ostrzegawcze	AM, A1, A2, A, B1, B, C1, C, D1, D, T i pozwolenie
		1.2	Znaki zakazu, nakazu	
		1.3	Znaki informacyjne, kierunku i miejscowości, uzupełniające	
		1.4	Znaki drogowe poziome	
		1.5	Sygnaly świetlne, sygnaly dawane przez kierującego ruchem	
		1.6	Włączanie się do ruchu, skrzyżowania równorzędne	
		1.7	Skrzyżowania ze znakami określającymi pierwszeństwo przejazdu	
		1.8	Skrzyżowania z sygnalizacją świetlną	
		1.9	Skrzyżowania lub przejścia dla pieszych, miejsca przystanków komunikacji publicznej	
		1.10	Pozycja pojazdu na drodze, wjazd i zjazd ze skrzyżowania, zatrzymanie i postój	
		1.11	Zmiana pasa ruchu, zmiana kierunku jazdy, bezpieczna jazda w tunelach	
		1.12	Wyprzedzanie	
		1.13	Omijanie, wymijanie, cofanie	
		1.14	Używanie świateł zewnętrznych i sygnałów pojazdu	
		1.15	Dodatkowe znaki drogowe dla kierującego tramwajem	pozwolenie
		1.16	Włączanie się do ruchu, wjazd i wyjazd do/z zajezdni/pętli tramwajowej, skrzyżowania równorzędne	pozwolenie
		1.17	Dopuszczalne prędkości pojazdu, ograniczenia	AM, A1, A2, A, B1, B, C1, C, D1, D, T i pozwolenie
		1.18	Wyposażenie pojazdu związane z bezpieczeństwem, korzystanie z pasów, zagłówków i fotelików	B1, B, T i pozwolenie
		1.19	Wyposażenie pojazdu związane z bezpieczeństwem, wykorzystanie środków ochronnych, takich jak rękawice, obuwie, ubranie i kask	AM, A1, A2, A
		1.20	Wyposażenie pojazdu związane z bezpieczeństwem, masy i wymiary pojazdu	C1, C, D1, D

		1.21	Zasady odnoszące się do rodzaju transportu, czasu pracy i odpoczynku kierowcy, wykorzystanie tachografów	C1, C, D1, D
2	Zagrożenia związane z ruchem drogowym	2.1	Znaczenie zachowania szczególnej ostrożności w stosunku do innych użytkowników drogi, wysiadanie z pojazdu, zabezpieczenie pojazdu	AM, A1, A2, A, B1, B, C1, C, D1, D, T i pozwolenie
		2.2	Zachowanie wobec pieszego, wobec osoby o ograniczonej możliwości poruszania się	
		2.3	Zachowanie wobec rowerzysty i dzieci	
		2.4	Zachowanie na przejazdach kolejowych i tramwajowych	
		2.5	Odstępy i hamowanie pojazdu	AM, A1, A2, A, B1, B, C1, C, D1, D, T i pozwolenie
		2.6	Czynniki ryzyka związane z różnymi warunkami drogowymi, w szczególności ze zmianą tych warunków w zależności od pogody i pory dnia lub nocy, właściwości różnych typów dróg i związane z tym obowiązujące wymagania	AM, A1, A2, A, B1, B, C1, C, D1, D, T i pozwolenie
		2.7	Różne pola widzenia kierowców	B1, B, C1, C, D1, D, T i pozwolenie
		2.8	Różne pola widzenia kierowców, widoczność kierowców motocykli	AM, A1, A2, A
		2.9	Technika kierowania pojazdem	AM, A1, A2, A, B1, B, C1, C, D1, D, T i pozwolenie
		2.10	Wysiadanie z pojazdu, zabezpieczenie pojazdu	pozwolenie
3	Postępowanie w sytuacjach nadzwyczajnych	3.1	Ogólne zasady określające zachowanie kierowcy w momencie awarii lub wypadku	AM, A1, A2, A, B1, B, C1, C, D1, D, T i pozwolenie
		3.2	Udzielanie pierwszej pomocy przedmedycznej	AM, A1, A2, A, B1, B, C1, C, D1, D, T i pozwolenie
		3.3	Spostrzeganie, ocena sytuacji i podejmowanie decyzji, szczególnie w zakresie czasu reakcji oraz zmian w zachowaniu za kierownicą, spowodowanych wpływem alkoholu, leków i produktów leczniczych, stanem świadomości i zmęczeniem	AM, A1, A2, A, B1, B, C1, C, D1, D, T i pozwolenie
		3.4	Akcje ratunkowe po wypadku	C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D, D+E
4	Obowiązki kierowcy i posiadacza pojazdu	4.1	Czynniki bezpieczeństwa odnoszące się do pojazdu, ładunku i przewożonych osób, odpowiedzialność kierowcy/posiadacza pojazdu	AM, A1, A2, A, B1, B, D1, D, T
		4.2	Czynniki bezpieczeństwa odnoszące się do pojazdu, ładunku i przewożonych osób, załadunek i rozładunek pojazdu, odpowiedzialność kierowcy/posiadacza pojazdu	C1, C
		4.3	Dokumenty dotyczące pojazdu i transportowe, wymagane w krajowym i międzynarodowym przewozie rzeczy i osób	C1, C, D1, D

	4.4	Obowiązki właściciela/posiadacza pojazdu, ubezpieczenia, wymagane dokumenty	AM, A1, A2, A, B1, B, T
	4.5	Aspekty mechaniczne związane z zachowaniem bezpieczeństwa na drodze	AM, A1, A2, A, B1, B, T
	4.6	Aspekty mechaniczne związane z zachowaniem bezpieczeństwa na drodze, konserwacja i naprawy bieżące	C1, C, D1, D

II. Szczegółowy program szkolenia praktycznego na placu manewrowym i w ruchu drogowym dla osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami silnikowymi i motorowerami

Lp.	Dział	Temat		Uprawnienie
1	Plac manewrowy	1.1	Przygotowywanie się do jazdy, sprawdzanie stanu technicznego podstawowych elementów pojazdu odpowiedzialnych bezpośrednio za bezpieczeństwo jazdy	
		1.1.1	Sprawdzanie stanu technicznego podstawowych elementów pojazdów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo ruchu drogowego: a) poziom oleju w silniku, b) poziom płynu chłodzącego, c) poziom płynu hamulcowego, d) obecność płynu w spryskiwaczach, e) działanie sygnału dźwiękowego, f) działanie świateł pozycyjnych/postojowych, g) działanie świateł mijania, h) działanie świateł drogowych, i) działanie świateł hamowania „STOP”, j) działanie świateł cofania, k) działanie świateł kierunkowskazów, l) działanie świateł awaryjnych, m) działanie świateł przeciwmgłowych tylnych. Temat jest realizowany odpowiednio do kategorii prawa jazdy, o którą ubiega się osoba szkolona	AM, A1, A2, A, B1, B, B+E, C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D, D+E, T
		1.1.2	Ustawianie fotela, lusterek, zagłówek, zapinanie pasów bezpieczeństwa, upewnianie się, czy drzwi pojazdu są zamknięte. Temat jest realizowany odpowiednio do kategorii prawa jazdy, o którą ubiega się osoba szkolona	
		1.1.3	Wykorzystanie odpowiedniego stroju ochronnego	AM, A1, A2, A
		1.1.4	Sprawdzenie stanu łańcucha	
		1.1.5	Zdjęcie pojazdu z podpórki i przemieszczenie go przy unieruchomionym silniku oraz podparcie pojazdu na podpórcę	
		1.1.6	Sprawdzenie mechanizmu sprzęgającego (w tym przewodów hamulcowych i elektrycznych), elementów przyczepy związanych z jej załadunkiem, sposobu zabezpieczenia ładunku	B+E, C1+E, C+E, D1+E, D+E, T
		1.1.7	Sprzęganie i rozprzęganie przyczepy z pojazdem silnikowym	

		1.1.8	Sprawdzanie nadwozia, drzwi, wyjść awaryjnych, wymaganego wyposażenia	D1, D1+E, D, D+E
		1.2	Ruszanie z miejsca oraz jazda pasem ruchu do przodu i tyłu	
		1.2.1	Uruchamianie silnika pojazdu	B1, B, B+E, C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D, D+E, T
		1.2.2	Włączanie świateł odpowiednich do jazdy w ruchu drogowym	
		1.2.3	Upewnianie się o możliwości jazdy: wykluczenie prawdopodobieństwa spowodowania zagrożenia w ruchu drogowym, ocena sytuacji wokół pojazdu	
		1.2.4	Płynne ruszanie	
		1.2.5	Jazda pasem ruchu do przodu i tyłu	
		1.2.6	Zatrzymanie pojazdu przed końcem i początkiem pasa ruchu	
		1.3	Parkowanie skośne	B+E, C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D, D+E, T
		1.4	Parkowanie prostopadłe	B+E, C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D, D+E, T
		1.5	Parkowanie równoległe	C1, C, D1, D
		1.6	Ruszanie z miejsca do przodu na wzniesieniu	AM, A1, A2, A, B1, B, B+E, C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D, D+E, T
		1.7	Ślalom wolny	AM, A1, A2, A
		1.8	Ślalom szybki	AM, A1, A2, A
		1.9	Jazda po łukach w kształcie cyfry 8	AM, A1, A2, A
		1.10	Ominięcie przeszkody	A1, A2, A
2	Ruch drogowy	2.1	Wjazd na drogę z obiektu przydrożnego	AM, A1, A2, A, B1, B, B+E, C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D, D+E, T
		2.2	Jazda drogami dwukierunkowymi jednojezdniowymi o różnej liczbie wyznaczonych i niewyznaczonych pasów ruchu, posiadającymi odcinki proste i łuki, wzniesienia i spadki, obniżone i podwyższone dopuszczalne prędkości	
		2.3	Jazda drogami dwukierunkowymi dwujezdniowymi o różnej liczbie wyznaczonych i niewyznaczonych pasów ruchu, posiadającymi odcinki proste i łuki, wzniesienia i spadki, obniżone i podwyższone dopuszczalne prędkości	
		2.4	Jazda drogami jednokierunkowymi o różnej liczbie wyznaczonych i niewyznaczonych pasów ruchu	
		2.5	Przejazd przez skrzyżowania równorzędne	
		2.6	Przejazd przez skrzyżowania oznakowane znakami ustalającymi pierwszeństwo przejazdu	
		2.7	Przejazd przez skrzyżowania z sygnalizacją świetlną	
		2.8	Przejazd przez skrzyżowania, na których ruch odbywa się wokół wyspy	
		2.9	Przejazd przez skrzyżowania dwupoziomowe ^{*)}	
		2.10	Przejazd przez przejścia dla pieszych	

	2.11	Parkowanie skośne	B1, B
	2.12	Parkowanie prostopadłe	
	2.13	Parkowanie równoległe	
	2.14	Przejazd przez tunel ^{*)}	AM, A1, A2, A, B1, B, B+E, C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D, D+E, T
	2.15	Przejazd przez torowisko tramwajowe ^{**) i kolejowe^{*)}}	
	2.16	Przejazd obok przystanku tramwajowego ^{**) i autobusowego}	
	2.17	Wykonanie manewru wyprzedzania	
	2.18	Wykonanie manewru omijania	
	2.19	Wykonanie manewru wymijania	
	2.20	Wykonanie manewru zmiany pasa ruchu	
	2.21	Wykonanie manewru zmiany kierunku jazdy w lewo	
	2.22	Wykonanie manewru zmiany kierunku jazdy w prawo	
	2.23	Wykonanie manewru zawracania na skrzyżowaniu	
	2.24	Wykonanie manewru zawracania na drodze jednojezdniowej dwukierunkowej	B1, B
	2.25	Hamowanie od prędkości co najmniej 50 km/h do zatrzymania we wskazanym miejscu	A1, A2, A, B1, B, B+E, C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D, D+E
2.26	Hamowanie wykonywane w sytuacjach awaryjnych	AM, A1, A2, A, B1, B, B+E, C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D, D+E, T	
2.27	Zmiana biegów właściwa dla energooszczędnej jazdy		
2.28	Korzystanie z momentu obrotowego silnika podczas hamowania – stosowanie hamowania silnikiem		
^{*)} Jeżeli są dostępne. Ocenę dostępności przejazdu przez torowisko kolejowe, skrzyżowanie dwupoziomowe lub tunel, położone w odległości większej niż 2,5 km od placu manewrowego ośrodka szkolenia kierowców, dokonuje instruktor, biorąc pod uwagę w szczególności: przeciętny czas trwania jazdy w ruchu drogowym, ograniczenia w ruchu, natężenie ruchu, zdarzenia drogowe.			
^{**)} Dotyczy miast z komunikacją tramwajową.			

III. Szczegółowy program szkolenia praktycznego na placu manewrowym i w ruchu drogowym dla osób ubiegających się o pozwolenie na kierowanie tramwajem

Lp.	Dział	Temat	
1	Plac manewrowy	1.1	Załączenie wagonu, sprawdzanie stanu technicznego podstawowych elementów pojazdu odpowiedzialnych bezpośrednio za bezpieczeństwo jazdy
		1.1.1	Załączenie wagonu
		1.1.2	Sprawdzanie stanu technicznego oraz działania podstawowych elementów pojazdów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo ruchu drogowego: <ul style="list-style-type: none"> a) hamulców elektrodynamicznych, b) hamulców szynowych, c) hamulców postojowych, d) sygnału dźwiękowego, e) przetwornicy, f) pantografu, g) piasecznicy, h) drzwi, w tym blokady jazdy, i) połączenia międzywagonowego, j) świateł pozycyjnych/postojowych,